

EL

ECONOMIA ■

El debat polaritzat a l'entorn de la taxa a les empreses de comerç electrònic

MÚSICA ■

Sra. Tomasa, formació nascuda fa 10 anys a Barcelona, de gira al Vietnam

MAGAZÍN Núm. 254

Divendres, 9 de desembre de 2022

**RAMON
TREMOSA**

"A vegades una guerra precipita els esdeveniments"

ALBERT LLIMÓS

ENTREVISTA

RAMON TREMOSA

“Podem ser líders a Europa en les centrals hidroelèctriques reversibles”

Els preus de l'energia són un motiu de preocupació, i la crisi del model actual no és passatgera. La guerra d'Ucraïna pot accelerar un canvi que es veia a venir. Ramon Tremosa, economista i diputat al Parlament, i Jaume Morron, especialista en comunicació sobre energies renovables, aborden la qüestió a 'Energia sobirana' (Ed. Pòrtic). Amb propostes concretes per a Catalunya, a més de l'eòlica i la solar, com la de crear centrals hidràuliques reversibles.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

En unes declaracions de no fa gaire dies, la consellera d'Acció Climàtica, Teresa Jordà, deia que “tant de bo haguéssim començat la transició energètica fa deu anys”. En això, potser estarien d'acord...

A veure. El context ha canviat des de la guerra d'Ucraïna. Hem vist que Putin comença el conflicte també per motius energètics, perquè la zona est d'Ucraïna és molt rica en gas. El preu del gas ha pujat, i com que Putin fa durar molt les guerres, potser tindrem aquests preus alts del gas i del petroli els propers anys. La zona de confort d'Occident, amb combustibles fòssils relativament barats, es va acabar el febrer d'aquest any. A Catalunya anem tard, i és el que passa a la Llombardia, a Baviera, al País Basc... a totes les regions europees molt poblades i industrialitzades on tota la superfície està ocupada. És normal, en certa manera, aquest retard.

Però no hi ha veïns nostres, com l'Aragó, que s'estan espavilant més?

El boom que s'està produint de les renovables és en llocs com l'Aragó, o també a l'Alemanya de l'Est. Menys població, menys empreses, o fins i tot zones amb agricultura menys productiva. Però que tenen sol, o vent, i s'hi poden posar molins eòlics o plaques solars. Ara bé, aquí hi ha un canvi amb el Decret 16/2019 del govern de Quim Torra –un govern d'Esquerra i Junts– que va retornar Catalunya a les renovables. Va eliminar una burocràcia excessiva que hi havia des de feia més d'una dècada.

Què va passar? Vostès diuen que vam començar força bé el segle XXI però vam fer després una frenada.

Ecotècnia, una empresa catalana que tenia entre els seus promotors l'osonenc Pep Puig, va ser pionera a Europa. De les primeres que van començar a dissenyar molins eòlics. Es van implantar alguns molins a la Terra Alta. Però després Catalunya, igual que altres llocs d'Europa, ha viscut de la relativa comoditat de l'energia barata de les nuclears. Catalunya en té tres, entre Ascó i Vandellós, amb un gigawatt de potència cadascuna, i produeixen la meitat de l'energia elèctrica que necessitem. Entremig, l'any 2009, el govern tripartit va voler fer un decret molt concret, detallat i exigent que va aturar el desplegament de l'eòlica a Catalunya. El que jo anomeno *decret Torra* ho va simplificar. Van venir empreses d'arreu amb projectes per valor de 15 gigawatts, que és el que necessitaríem d'aquí al 2030.

I on són ara, aquests projectes?

Tramitant-se en diferents conselleries. Per tant, no és que els haguem d'anar a buscar. Però anem molt lents en la tramitació, hi ha altres autonomies que van més de pressa, i tenim una normativa molt restrictiva. I potser des del Departament d'Acció Climàtica se'n fa una interpretació encara més restrictiva, per exemple de com combinem l'avifauna amb els parcs eòlics.

Els molins maten els ocells...

Els ocells també són intel·ligents, si hi ha molins desvien les seves rutes. Allà on hi ha eòlica massiva les evidències científiques ens diuen que no hi ha més mortalitat amb els molins que amb les línies d'alta tensió. I no perquè existeixi aques-

ta moralitat desmuntem les línies d'alta tensió i tornem a les espelmes. Per tant, això sí que s'ha de revisar.

Ha parlat d'una data clau, de l'any 2030, en què representa que hauríem de tenir la meitat de la nostra energia produïda amb renovables. Vol dir que no anem tard, si ara tot just és el 15%?

El Parlament de Catalunya, el juliol de 2017, aprova la Llei del Canvi Climàtic, la primera de l'Estat espanyol. Tres mesos abans de l'1 d'octubre i amb un ampli consens... per aquells que diuen que el procés ho va aturar tot. El PSC la va votar, i això s'ha de posar en valor. La llei és la que permet el decret que li comentava abans. Anem tard? Sí, en la tramitació.

Potser alguns lectors quedaran sorpresos de la dada que vostè dona sobre la dependència de les centrals nuclears: l'any 2012 aportaven 7 vegades més que la hidroelèctrica, 9 vegades més que els parcs eòlics i 60 més que la fotovoltaica.

La ministra Teresa Ribera va mantenir, encara no fa gaire a Barcelona, que es tancaríen entre els anys 2031 i 2035. Veurem, perquè PP i Vox no hi estan d'acord. En tot cas, no es podran tancar si abans no hem fet el desplegament de les renovables. És normal: Catalunya porta els últims 30 anys cobrint com a mínim un 50% de la seva demanda d'energia amb les tres nuclears. A França, la dependència encara és més alta i amb un problema greu: la meitat estan tancades per manteniment –són velles– i perquè l'aigua dels rius, imprescindible per refrigerar-les, ha baixat molt.

Aquí la sequera ens ha portat a disminuir la producció d'energia hidroelèctrica.

Els anys 2020 i 2021 vam tenir molta producció hidroelèctrica perquè els embassaments estaven plens. En els anys bons, ha arribat a cobrir fins a un 20% del total, que és bastant. Aquest 2022 passarem a un 10% o un 12% com a molt. Per tant, haurem d'incrementar el consum de gas i l'aportació de les nuclears. També tenim bones notícies, eh? A Alcarràs, l'empresa Vall Companys ja té autoritzats set dels vuit parcs solars previstos, que són realment molt grans, acompanyats amb plantes de biogàs que utilitzaran dejeccions ramaderes. I l'evacuació d'una part de l'energia cap a Lleida es farà per una conducció soterrada. Els projectes van sortint a poc a poc... el parc eòlic Tramuntana, que pot donar suficiència energètica a Girona, està guanyant cada vegada més adhesions. Per què? Perquè els hotelers de la Costa Brava han tingut molt bon estiu però veuen que se'ls ha triplicat la factura elèctrica.

El Parc Tramuntana, per entendre'ns, són aquells molins davant la costa del golf de Roses...

A 25 quilòmetres de la costa. A Dinamarca, que és líder mundial en eòlica, la gent accepta molins a tres quilòmetres de la platja, o del port de Copenhaguen, perquè els municipis participen d'una part dels beneficis de la generació. Si les empreses que volen fer el Parc Tramuntana fessin aquesta oferta als municipis de la Costa Brava, l'oposició que hi ha a aquest projecte disminuiria.

I no es pot fer, doncs?

Em consta que hi ha alguna de les empreses implicades que ho preveu. Però hem d'esperar perquè la licitació la fa el govern espanyol. Des de Catalunya estem demanant que s'hi inclogui aquesta clàusula. Miri, els oligopolis del segle XXI no poden fer com els del segle XX: aprofito l'aigua o el vent de tothom i el benefici serà només per a mi. Aquest no és el model europeu. A Alcarràs, quan demanaven soterrar la línia de la qual li parlava, l'empresa primer deia que no li sortien els números, i ara sí que li surten. Potser ens queixem massa i alguns cops sense fonament, però hi ha una part de raó quan la gent es queixa.

Per què no seria el mateix produir energia a l'Aragó, per exemple, que produir-la aquí?

L'efecte NIMBY ("Not in My Back Yard", és a dir, "no al pati de casa meua"). Transportar l'energia a cinc-cents quilòmetres té un cost. D'aquí a vint anys, serà molt difícil mantenir que el cost de

“Dir que no a tot sobre les renovables, abans de la guerra d'Ucraïna, podia semblar fins i tot simpàtic. Ara veurem que no ens ho podem permetre, ni empreses ni famílies”

l'energia sigui el mateix a Osca que a Barcelona. I acabaràs pagant el transport de l'energia. Per tant, hi haurà empreses que consumeixen molta energia que s'aniran a posar al costat d'on hi ha els parcs eòlics. A Baviera, que és semblant a Catalunya, ja preveuen que una part de les seves empreses marxarà a l'Alemanya de l'Est, perquè el cost de transport serà zero. Això pot passar si nosaltres diem que els molins de vent els posin a l'Aragó, que aquí no en volem cap. És més, m'atreveixo a dir que hi ha una operació d'Estat.

En quin sentit? Quin interès hi té l'Estat?

Aragó està tramitant molta més energia eòlica i fotovoltaica que la que ha de consumir. Un sol projecte, Sputnik, preveu 6.700 megawatts. A l'Aragó hi ha un milió i mig d'habitants, és clar que ho estan sobredimensionant, a deu anys vista, per atendre la demanda de 10 milions de persones. I no cal ser molt intel·ligent per veure-hi una altra derivada: si Catalunya s'independitza d'aquí a deu anys, una hipòtesi prou probable al pas que anem, Espanya perdre una regió econòmicament molt potent. Però si resulta que tota la seva energia renovable ve de l'Aragó? El ministre d'Economia d'Alemanya diu que cada molí eòlic, cada placa fotovoltaica i cada planta de biogàs que posem ens fa menys dependents del gas de Putin, ens fa més lliures, més sobirans. Parla de les renovables com l'energia de la llibertat. Si a Alemanya estan dient això, què creu que diuen a Madrid? Que com més línies d'alta tensió portin l'energia de l'Aragó cap a Catalunya, més dependents els farem de l'energia espanyola. Els preus els fixaran a Madrid, i quan ells fixen preus als catalans, no són barats. I a més, renunciariem a tot el negoci de la generació: tots els llocs de treball qualificats, l'enginyeria... a les taxes locals sobre aquestes activitats, de l'IBI a l'IAE. Dir que no a tot, abans de la guerra d'Ucraïna, podia semblar fins i

tot simpàtic. Al març veurem que no ens ho podem permetre, ni empreses ni famílies.

La guerra d'Ucraïna canvia el paradigma?

A vegades una guerra precipita els esdeveniments. L'any 1914, al començament de la Primera Guerra Mundial, el govern britànic va dir que no exportaria més carbó perquè era per a la guerra. Els industrials catalans, si agafem els diaris de l'època, es preguntaven com s'ho farien sense el carbó britànic. Doncs l'any 1921 s'inaugura el pantà de Camarasa, el més alt d'Europa en aquell moment, i durant els anys 20 Catalunya fa un desplegament de l'energia hidroelèctrica i la indústria assoleix uns nivells que mai no havia assolit amb el carbó. Els nostres besavis van fer d'una guerra una oportunitat.

Ara pot semblar que donem una visió negativa. Però el llibre proposa solucions per disposar de més renovables. I una sobretot de molt destacada, la de les centrals hidroelèctriques reversibles. Resulta que ja en tenim algun exemple, i no ho sabem!

En tenim tres. La de l'Estany Gento-Sallente, a la Vall Fosca, funciona des de fa 35 anys. L'aigua baixa de Gento a Sallente de dia, i de nit a la inversa, puja de Sallente a Gento. Quan baixa, turбина, fa electricitat. Quan puja, ho fa a través d'una bomba.

Però quan es fa pujar amb la bomba, no gasta també?

Va amb electricitat de les nuclears, que a la nit no poden tancar. Treballen al mínim, i produeixen una energia amb cost gairebé zero, perquè és un moment de poca demanda industrial i domèstica. Doncs aquesta energia va cap al Pirineu i serveix per bombar l'aigua de Sallente a Gento. I això passa també a l'Alta Ribagorça, amb el pantà de Baserca i el pantà de Llauget, i al Tavascan, també al Pallars. La nostra proposta és generalitzar aquest sistema.

Si han de tancar les nuclears, d'on la traurem aquesta energia barata?

Sí. Les nuclears hauran de tancar d'aquí a quinze o vint anys, però esperem tenir llavors eòlica i fotovoltaica molt més implantades. Què passa quan fa vent? Hi ha una generació massiva, el preu del megawatt cau a zero, i poden haver-hi moments en què hi hagi molta més producció que demanda. Com acumulem, com estalviem aquesta energia? Igual que ara fem amb les nuclears: la fem anar cap al Pirineu, i farà pujar l'aigua d'un pantà a l'altre. Però a gran escala. Les centrals reversibles que tenim són d'uns 250 megawatts, i ara se n'estan fent de dos i de tres gigawatts. Perquè s'entengui: recordem que cada una de les nostres nuclears genera un gigawatt.

La tecnologia hi és, per fer-ho?

La tecnologia hidroelèctrica de bombament està molt experimentada i coneguda. I ara amb una potència molt més gran. A molts llocs d'Europa no hi ha pantans, fan basses artificials, inversions a una dècada i de milions d'euros. Aquí tenim 66 pantans que ja hi són, només hem de canviar les turbines per turbines-bomba. Amb un període relativament curt ho amortitzariem. La Cambra de Comerç de Barcelona i el Col·legi d'Enginyers de Catalunya han estimat entre 14 i 16 gigawatts la capacitat d'emmagatzematge que tenim. Sense comptar amb projectes nous com el de Raimat-Gironès, a les Terres de l'Ebre, que ell sol podria generar tres gigawatts més. Igual que vam ser líders a Europa amb la indústria hidroelèctrica, fa cent anys, ho podríem ser ara en aquesta funció de magatzem. Fixi's que França, que ha d'importar energia perquè té centrals nuclears aturades, demana dues noves interconnexions amb l'Estat espanyol. La més barata és la que aniria des del pantà de Baserca, a l'Alta Ribagorça, aprofitant l'antic túnel de Vielha. El pantà de Baserca s'hauria de connectar amb el de Cavallers, a Boí, que està vuit-cents metres més amunt.

S'hi està treballant d'alguna manera, en tot això que vostès proposen?

El Parlament va aprovar fa poc i per una àmplia majoria una moció instant la Generalitat que faci un estudi aprofundit del potencial que té Catalunya en aquests àmbits.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Publicitat institucional

Que les institucions informin, *va de soi*, com és ben lògic que els governs s'expliquin, encara que de vegades no caldria, ja que se'ls entén tot. Per dirigir-se a la gent, a banda de decrets i lleis, tenen els parlaments, les compareixences, les rodes de premsa, les entrevistes... Els mitjans de comunicació, entre altres coses, tenen la funció de revelar i també controlar l'exercici del poder polític. Aquest, cada vegada més, li sembla que no n'hi ha prou i que ens mereixem unes bones dosis de publicitat institucional per terra, mar i aire. Especialment quan s'acosten cicles electorals, comencen a aparèixer tanques publicitàries recordant-nos les seves conquestes, anuncis a tota plana de diari dient tot el que estan fent per nosaltres i espots televisius i talls de ràdio per fer-nos tota mena de recomanacions perquè canviem la nostra manera de comportar-nos. Ens fotem a vegades de l'adoctrinament dels ciutadans que es produeix a la totalitària Xina, però la veritat és que el que es fa amb tots nosaltres no té gaire que envejar. A banda de la relativa proximitat electoral, estem a finals d'any, i els departaments ministerials o de conselleria fan net de romanents pressupostaris i ens munten unes quantes campanyes. No parlem de fer un esforç per informar-nos, que això no caldria, sinó de fer propaganda, que és tota una altra cosa. Més que donar-nos dades rellevants, el que es fa és treure pit i, sobretot alguns sectors polítics amb les seves quotes de poder, inten-

tar allisonar-nos i dir-nos, com si fessin un manual d'urbanitat dels antics, com hem de procedir.

La propaganda institucional té, a més, una altra gran funció, que és la de mantenir i guanyar-se el favor dels mitjans. Això resulta especialment rellevant en el món de la premsa, tant digital com de paper, que té a hores d'ara poca sostenibilitat econòmica per ella mateixa. Això resulta molt clar a Catalunya, ja que el mercat més reduït de lectors ha acabat perquè gran part dels mitjans

El Ministeri ha impulsat una campanya perquè ens convertim en inquisidors dels nostres conciutadans, tot tirant-los en cara si renyen el seu fill

siguin uns *mantinguts* amb la combinatòria de subvencions per ser en català i les insercions publicitàries que ho complementen. Sense això, no quedaria diari en català viu ja sigui en paper o en línia. Les línies editorials aclareixen els vincles, si és que algú en té dubtes. O s'alineen amb el sector més espiritual de l'independentisme o bé amb el realisme màgic dels altres. Justament, el que gairebé no queda ja és periodisme *independent*. Potser podríem anar traient aquest subtítol de les capçaleres.

Més que res, per no confondre.

Em criden l'atenció, sobretot, aquestes campanyes que ens pretenen canviar el comportament així com els nostres hàbits més arrelats, intentant fer una mena d'evangelització o d'enginyeria social. I no parlo de quan ens recorden com hem de fer la tria selectiva de la brossa, que a això encara li veig una utilitat. Parlo de campanyes que llinquen amb la inconveniència, no sé si per dins o per fora, i que ens pretenen dir amb quina llengua hem de parlar i si fem un mal tan gran als castellanoparlants quan, per comunicar-nos millor i coneixent l'idioma, els parlem en castellà. Si no fem de *bons* catalans segons la consideració que tenen d'això els que manen, ens hem de sentir renyats sovint per aquells que, en realitat, fan un flac favor al català tot convertint-lo en antipàtic. El Ministeri de Drets Socials m'ha arribat al cor amb la campanya en favor que ens convertim tots plegats en inquisidors dels nostres conciutadans, tot tirant-los en cara si renyen el seu fill o bé criden el gos. Des de quina concepció política i ètica se't pot acudir una campanya per fer a tothom vigilant de tothom? Més que la pau social s'abona la discòrdia i l'encarament del ciutadà-comissari amb tot aquell que no es comporta segons les normes generalment establertes pel Gran Germà. Hi ha algunes subcultures d'esquerres que els surt una pulsio totalitària que s'haurien de fer mirar. O és que, potser, treballen per Díaz Ayuso o Vox?

Susanna Barquin

DE ROSSEGONS

Geografies

L'any 1995, Clint Eastwood es va convertir en Richard, un fotògraf que aterra a Madison, Iowa, per fer un reportatge sobre els ponts coberts d'aquest comtat per a la revista *National Geographic*. Es tracta, és clar, de *The Bridges of Madison County* (*Els ponts de Madison*). Pablo Kurt, de Filmaffinity, va dir d'aquesta pel·lícula que la seva grandesa és que alguns la veuen com una història sobre l'amor, l'aventura o l'adulteri, mentre que altres atenen al transfons de la vida sacrificada, els somnis no complerts i el dilema del ser davant el voler ser. *The Bridges of Madison County* és intensa, i l'emoció dels silencis és tan penetrant com el riure de Meryl Streep mentre posa per a un Eastwood que n'atrapa la profunditat. *National Geographic* és una revista mensual, amb gairebé set milions de subscriptors a tot el món. El primer número es va publicar l'any 1888, fa 134 anys!, i es va dedicar, sense foto-

grafies, a la tempesta inusual d'aquell any a la costa est dels Estats Units, i al mapeig de l'estat de Massachussets, entre altres. Diuen que el 1899, 11 anys després del llançament de la publicació, la redacció va entrar en crisi perquè un article d'11 pàgines no arribava a temps per al tancament, així que van decidir omplir els buits amb fotografies. Veritat o llegenda, el cert és que aquesta fita va capgirar l'enfocament de la revista, i va arribar al gran públic. I Richard va poder fotografiar la Francesca a Iowa.

National Geographic primer i *The Bridges of Madison County* després són associacions mentals que vaig fer –quines coses té la ment, que funciona sol quan vaig visitar un dels patrimonis mundials de la Unesco: Ganvie, a Benín. És una ciutat de 40 mil habitants, edificada sobre el gran llac Nokoué. Les cases, construïdes sobre l'aigua, s'elevan sobre una mena de llistons de fusta, i els habi-

tants es desplacen en canoes i barques a rem, igual que els visitants que vulguin acostar-s'hi. La història que envolta aquesta població és de fugida i protecció. A la primeria del segle XVIII, el tràfic d'esclaus era una gran font d'ingressos, i els traficants recorrien el golf de Guinea a la cerca de víctimes. Els tofinu van trobar que si s'endinsaven al llac estarien protegits, perquè només s'hi pot arribar en barca i perquè, segons creences religioses, al fons del llac s'amaga un dimoni terrible. El resultat, 300 anys després, és un caos fascinant de canoes a rem de nens i nenes que tornen del col·legi, de dones que van al mercat, d'homes que pesquen, esglésies, mesquites, hostals, cases que emergeixen sobre les aigües i que protegeixen, si més no ho intenten, de la nova esclavitud: la fotografia. "No photo" és el crit que es podria traduir per "no vull que em torneu objecte". Hauria patit el Clint, o el Richard.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Anna Tomàs Mayolas

Mare i filla, un viatge

La protagonista intueix que és important fer un viatge al Japó amb la seva mare, nadiua de Hong Kong. És octubre, la pluja i el vent les acompanyarà, és època de tifons, i també la seva estació de l'any predilecta.

És una lectura que t'embolcalla curiosament, teixida delicadament amb els fils que connecten filla i mare. Una relació basada més en allò no dit que en allò expressat. Una mare que deixa enrere la seva cultura, la seva història, la seva infància, per afavorir la de les seves filles. Una mare que es deixa portar per les decisions de la filla, que intenta incansablement que es pronunciï. Una relació basada en la prudència i en els silencis conciliadors.

La filla dissenya el viatge amb temps i cura, pensant en les necessitats de totes dues, van a veure temples, cases i barris antics, botigues, museus, sales d'exposicions d'art contemporani. L'observació de peces artístiques evoca tot un món interior de la protagonista que li és difícil de compartir amb la mare, i aquí és on es construeix un pont emocional imaginari entre el sistema familiar matern i el seu propi.

Escrit en primera persona,

ens situa dins dels pensaments de la protagonista que va relatant-nos el viatge alhora que el connecta amb experiències d'infància, amb els contes japonesos que la mare li explicava, amb relats heretats, amb converses del present, la relació amb la germana i els nebots, la relació amb la parella i el sogre. Tot plegat vestit de la mirada detallada de l'entorn, de l'arquitectura, dels paisatges, els menjars, la roba, etc.

Un viatge que li permet observar la dona que s'amaga darrere la mare, i mostrar-se ella mateixa com a dona més enllà de la condició de mare. Una dona que reflexiona sobre la idea de la maternitat. Un cercle, el de la vida, que la protagonista aconsegueix observar des de la distància suficient i on totes dues, mare i filla, se senten foranes.

“Em va venir la idea vaga i esllanguida que potser ja està bé no entendre-ho tot, sinó simplement veure les coses i acollir-les.” Un viatge literari ple de calma i delicadesa, que us recomano descobrir, i esbrinar si finalment la mare, que no ha vist la neu des de que era petita, aconsegueix veure volves blanques.

PROU FRED PERQUÈ NEVI

Autora: Jessica Au

Traducció: Albert Nolla

Editorial: Més Llibres

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022

Pàgines: 96

NOVETATS EDITORIALS

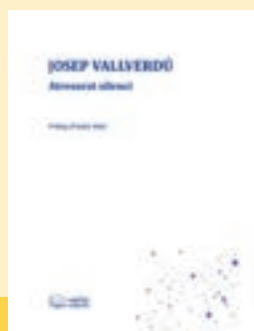
'El món de Sofia'

J. Gaarder / V. Zabús / Nicoby Empúries

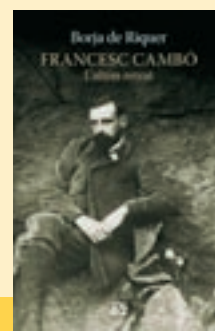
'La innocència del pare Brown'

G. K. Chesterton / La Magrana

'Atresorat silenci'

Josep Vallverdú Pagès Ed.

'Francesc Cambó. L'últim retrat'

Borja de Riquer / Ed. 62

'Dites catalanes'

Joan Carles i Amat Ed. Morera

Ara fa tres dècades, *El món de Sofia* es va convertir en un insòlit èxit mundial. El noruec Jostein Gaarder havia aconseguit parlar de filosofia a través de la història d'una nena que descobria els grans pensadors alhora que es descobria ella mateixa. Ara es converteix en novel·la gràfica gràcies a dos dels millors il·lustradors de l'escola francobelga: Vincent Zabús i Nicoby.

En el món dels detectius, el personatge del pare Brown creat per Gilbert Keith Chesterton ocupa un lloc fundacional, del qual beuen després Miss Marple, Hercule Poirot i altres. L'any 1911, una dotzena dels contes del pare Brown van ser publicats en català en traducció d'Imma Estany. Al cap de més d'un segle, es recuperen en una nova edició gràcies al Centre d'Estudis G. K. Chesterton.

A punt de complir cent anys, Josep Vallverdú recull la poesia que ha escrit últimament. “Potser ha estat la consciència d'haver retingut molt de temps i molt endins tants de silencis, la raó del títol que Josep Vallverdú ha escollit per a aquest darrer recull”, explica Isidor Marí en el pròleg. En qualsevol cas, és una ocasió per descobrir aquesta faceta, potser menys coneguda que la de narrador.

No hi ha dubte que Francesc Cambó és una de les figures més controvertides de la política catalana, encara avui. Líder del catalanisme, empresari d'èxit, mecenes de la cultura... i després un dels suports primers amb què va comptar la revolta feixista de l'any 1936. Fer-ne un retrat sense caure en el maniqueisme era tot un repte, i l'ha assumit Borja de Riquer en un volum definitiu.

Es commemora enguany el 450è aniversari del naixement de Joan Carles i Amat, personatge de múltiples facetes, de la literària a la científica, que entre d'altres va deixar escrit el recull *Dites catalanes* (1636). Quatre-centes dites, proverbis i sentències, alguns dels quals són ben vigents avui, en un llibre que va ser popular durant molts anys i que és font inagotable de documentació.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

254

LÈXIC

Expressions amb can i cal (II)

Fem servir *ca* més l'article masculí o femení més un ofici per parlar de la casa o del negoci de certs professionals, molts dels quals són els tradicionals: cal barber, cal dentista, cal metge, cal notari, ca l'adroguer, ca l'herbolari, ca la carnissera, ca la cosidora, ca la modista, ca la madrona, ca la cotillaire, ca la pastora... A més, hi ha un bon grapat d'expressions populars encapçalades per aquestes formes: *cal*, *ca la* (*ca na*, a les Illes Balears), *ca l'*, *can* o *ca n'*.

Una d'aquestes expressions podria ser *tenir les orelles a cal ferrer*: "T'ha sentit, el que passa és que té les orelles a cal ferrer". Pot tenir tres valors:

1. Estar a la lluna, tenir el cap en un altre lloc.
2. Fer el desentès o fer el sord.
3. Estar mig sord, sentir-hi malament (que no és el cas de l'exemple donat).

A la següent no hi ha un ofici, però també té la seva gràcia. Es tracta d'*estar*

com a cal sogre ('amb tota confiança i comoditat'): "El vaig trobar arrepatat al seient de la consulta mèdica com a cal sogre". Com sabeu, a vegades qui té abundància d'una cosa és qui menys atenció hi para. Per exemple, imagineu-nos un dentista amb les dents fetes un nyap; en aquest cas es podria dir una dita molt viva, sobretot al País Valencià: *A cal sabater, sabates de paper*. D'altra banda, seguint la vena negativa, si es comenta que "Aquesta botiga és *can Pispà*, no hi tornaré més!", ens referim als preus abusius que tenen, és a dir, que és un comerç car.

I per acabar d'una manera més esportiva, cal esmentar que *can Barça* es refereix al Futbol Club Barcelona, més que a l'equip, a l'òrgan directiu, a l'empresa i al camp. *Can culer* es diu a vegades, també. I en el cas del Reial Club Deportiu Espanyol de Barcelona, en diem *can periquito* o *can perico*.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

MASCOTES

Eva Remolina / AMIC

Les millors races de gos per a la gent gran

Tenir un gos és molt aconsellable per a tothom, però encara més per a les persones de més edat

Cuidar d'una mascota aporta molts beneficis com:

- Sentir-se útils i responsables, ja que les mascotes depenen d'un amo per sobreviure.
- Els aporta companyia i, per tant, serveixen per combatre la solitud i la tristesa.
- Els ajuda a socialitzar. Els passejos obliguen a sortir al carrer i, en conseqüència, a relacionar-se amb altres persones que també tenen gossos.
- Els obliga a fer exercici físic.
- Acariciar-los, segons els experts, calma l'ansietat i l'estrès.

Entre les races més aconsellables per a les persones grans hi ha:

- Bichon maltès
- Pomerània
- Carlí

I ja més grossos:

- Golden retriever
- Labrador, entre d'altres.

En general, aquests tipus de gossos pertanyen a races tranquil·les (de manera que no solen tirar la

corretja) i són de caràcter afable i molt familiar.

Quan pensem en persones grans com a cuidadors, a més, hem de tenir en compte altres aspectes perquè no resultin una responsabilitat excessiva o comportin un excés de feina, com serien:

- Que siguin races que no deixin anar massa pèl.
- Que no necessitin un raspallat constant o molt manteniment.
- Que no tinguin malalties cròniques, perquè això exigiria visites constants al veterinari o la presa diària d'una medicació, aspectes que és millor evitar quan es tracta d'amos d'edat avançada.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

JIMI HENDRIX 'Are you Experienced?'

MCA, 1997

Aquest és el primer disc de Jimi Hendrix dels tres que va publicar en vida. *Are You Experienced?* és, sens dubte, un dels debuts més sonats de la història del rock. "S'ha avançat als seu temps", deien els crítics d'aleshores. Han passat més de 50 anys i continua avançat, ara al temps actual. Acompanyat pel bateria Mitch Mitchell i el baixista Noel Redding, Hendrix va facturar una música immortal, un vendaval de música que sintetitzava diversos elements de l'avantguarda del rock de 1967 de manera que sonés alhora futurista i arrelada a les millors tradicions del rock, el blues, el pop i el soul. El so de la seva guitarra, per descomptat, completament al·lucinant, amb aquell wah wah inconfusible. Però és que a més Jimi Hendrix era un gran compositor, tal com queda demostrat en 16 de les 17 cançons que conté el disc. Tot plegat,

un festival, des de la famosa "Hey Joe" de Billy Roberts (l'única que no és seva) fins a temes també molt coneguts com "Foxy Lady", "Manic Depression" o "Purple Haze", passant per "Fire" o "Stone Free". Sense oblidar la tendra i poètica "The Wind Cries Mary". Moltes d'aquestes composicions es troben entre el millor de Hendrix. Fa pocs dies, Jimi Hendrix hauria fet 80 anys, però va morir amb 27 el setembre de 1970. La seva influència en el rock ha arribat fins als nostres dies.

NOTES

Els catalans La Sra. Tomasa se'n van de gira al Vietnam

La Sra. Tomasa és una de les bandes més internacionals del panorama musical nacional actual. Formats a Barcelona el 2012, ja des d'un bon principi van apostar per actuar fora dels Països Catalans i el seu directe ja s'ha pogut escoltar a països com Turquia, Hongria, Alemanya, França, Bèlgica o Holanda, entre d'altres. Aquest cap de setmana, però, la banda de mestissatge fa un pas més i serà l'única formació europea a participar en el Hozo Music Festival de Ho Chi Minh, al Vietnam. Hi actuaran tant divendres com dissabte en un país on les actuacions de grups no asiàtics s'hi fan amb comptagotes i són gairebé excepcionals. Aquest 2022, any del 10è aniversari de la banda, la Sra. Tomasa ha fet un pas endavant amb la seva projecció

internacional i ja es va presentar per primera vegada a Mèxic amb dues actuacions i també als Estats Units, en concret a Austin (van fer tres actuacions a la fira musical South by Southwest). De cara al 2023, la internacionalització de la banda seguirà i ja tenen actuacions confirmades a festivals dels Estats Units, Suïssa, Alemanya, l'Estat espanyol i França, entre d'altres. A casa, però, també tocaran. En només 10 dies, per exemple, ja han venut més de mil entrades per les noves Live Sessions que faran a la Lleialtat Santsenca de Barcelona els dies 3 i 4 de febrer, uns concerts amb col·laboradors on es versionen a ells mateixos amb el públic envoltant l'escenari.

EL TEST Artur Surinyac

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. Més tard ja em vaig passar al piano i els teclats. **Primer grup del qual vas formar part.** Els Flipats. **Primer concert dalt d'un escenari?** Al local que teníem amb els Flipats. **Primer disc que et vas comprar?** *Temper Temper*, de Bullet For My Valentine. **Quants discos tens?** Una desena. **Salva'n tres (de discos).** *Motomami*, de Rosalia; *Mockroot*, de Tigran Hamasyan, i *I Am*, d'Earth, Wind & Fire. **Grups i músics de capçalera.** Alejandro Sanz, Chick Corea, Bruno Mars, Mumford & Sons, Supertramp, Queen. **Un concert (com a públic) per recordar.** El de Jacob Collier a la sala Razzmatazz de Barcelona el 24 de juliol de 2022.

CLÀUDIA CODINA

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

ERNESTGINKGO 'Seguint la natura'

El debut discogràfic de l'osonenc ErnestGinkgo és ple d'arestes i imperfeccions però alhora és extremadament autèntic i sincer. Es nota que les cançons surten del cor i no pas d'un laboratori o un estudi on s'ha malversat més temps tunejant peces per fer-les audibles que no pas pensant en si transmeten alguna cosa o no. El treball de Ginkgo no té secrets: la seva veu, la seva guitarra i també pinzellades d'altres instruments (tots fets per ell mateix o el seu pare) amb missatges d'amor a la natura i càntics a la vida reposada. Sí, una mica hippy però té el seu encant.

BLACK MUSIC BIG BAND JUNIOR 'Seguint els commitments'

The commitments és un film mític dels anys 90 dirigit per Alan Parker en què un grup de joves de Dublín intenta muntar una banda de soul per fugir de l'entorn deprimat on vivien. Soul a Irlanda? El país de la música celta? Doncs sí. I 30 anys després un grup de joves d'entre 8 i 15 anys de Girona recupera aquell esperit i aquell repertori. Soul al Gironès? El 2022? Doncs sí i déu-n'hi-do, el resultat. L'àlbum és el primer disc de la Black Music Big Band Junior, un projecte formatiu de la Black Music i el Black Music Festival.

AIALA & ELTORNADO 'Demons'

Fa un parell d'anys, en ple confinament, la cantant barcelonina Aiala i Eltornado (*alter ego* de l'MC Marco Fonktana quan es dedica a les tasques de producció) es van unir i van publicar un parell de singles amb l'objectiu de flirtejar amb estils diferents. Ella s'acostava a terrenys més urbans i actuals i ell se centrava en la producció de bases. A principis d'aquest 2022 el duo va anunciar la continuïtat de la seva relació professional i ara arriba el primer àlbum conjunt, que aplega els *singles* i un parell de temes nous. R&B d'avantguarda, house i una mica de rap.

PREPARANT EL NADAL

Eva Remolina / AMIC

Com fer fàcilment una corona d'advent

Fer una corona d'advent és un treball manual senzill que pot fer-se a casa fàcilment, i en la qual a més, pot participar tota la família

La corona d'advent és un element de la tradició cristiana, feta en la seva versió més clàssica amb branques d'arbres de fulla perenne (pi, avet, olivera...), un llaç vermell (com a símbol de la passió i l'amor de Crist) i quatre espelmes, tres de color morat i una de color rosa, cadascuna d'elles amb el seu significat.

Vegem els passos per a poder fer-la.

Materials

- Base de corona: aquesta pot ser de branques entrelaçades, d'escuma verda (com l'esponja que utilitzen en les floristeries), de fusta, de suro o porexpan.
- Pistola de silicona
- Filferro fi (millor si és de color verd o marró, segons sigui la base).
- Cinta vermella
- Branques d'arbre d'avet, pi o similar. Podem recollir-les en el bosc, comprar-les en un centre de

jardineria, o bé, adquirir branques artificials en botigues especialitzades. Opcionalment, podem posar també altres adorns com poden ser pinyes, branques de canyella, fruita seca (avellanes...), depenent del gust de cadascun.

- 3 espelmes dels colors abans citats.

Elaboració

Com comentàvem anteriorment, el procés és molt senzill. Començarem enganxant les espelmes amb la silicona damunt de la corona, procurant que quedin ben distribuïdes. Després, cobrirem tota la corona amb les fulles, col·locant-les amb l'ajuda del filferro o enganxant-les també amb la silicona calenta. Una vegada la corona hagi quedat ben coberta, procedirem a entrelaçar la cinta vermella en zig-zag, reservant un tros de la cinta per muntar un llaç. Com a decoració, podem afegir finalment la resta d'elements decoratius.

Decorar l'arbre de Nadal

De propostes de decoració per adornar l'arbre, n'hi ha infinites, amb diferents estils, materials i colors

Tot dependrà del gust de cadascú i de la decoració que tinguem a casa perquè pugui quedar tot perfectament integrat. L'ordre en el qual col·loquem els ornaments de decoració és molt important, perquè fer-ho de manera incorrecta ens pot dificultar molt la tasca. El primer que s'ha de col·locar són els llums. I millor sempre de dalt a baix i zigzaguejant al voltant de l'arbre perquè quedin ben distribuïts. Una vegada acabem amb la il·luminació, seguirem amb la resta de complements, sempre començant pels més grans i acabant pels més petits i procurant que quedi proporcionat per tots els costats.

Perquè el resultat de la decoració sigui d'un autèntic professional, és rellevant comptar amb bons productes, igual que passa amb la gastronomia. La base, és a dir, l'arbre sempre és un aspecte diferenciador, per la qual cosa convé invertir una mica

més perquè el resultat haurà valgut la pena (en la mesura que sigui possible), frondós i amb un aspecte al més natural possible. Els colors escollits dependran de l'estil que li vulguem donar a l'arbre. Si volem un resultat més clàssic i atemporal, els daurats, vermells i verds sempre són uns bons aliats.

Els plates i els blancs, per exemple sobre un arbre d'efecte nevat, obtindrem un ambient més nòrdic.

La quantitat d'ornaments que hem de calcular segons els experts són, d'aproximadament, uns 80 elements per a un arbre d'uns 2 metres i mig, i els llums necessaris per a un arbre similar són almenys 100 bombetes o 15 metres de llum.

A part dels ornaments tradicionals, existeixen altres opcions com poden ser llaminadures, pompons, plomes i fins i tot figures de paper fetes amb la tècnica d'origami. Tot

depèn de la creativitat de cadascú, ja que no hi ha límits ni normes per decorar-ho i dependrà en gran part del tipus de família i el seu estil de vida. Com a curiositat, i per als més

perfeccionistes, es venen fins a ambientadors en forma de tub amb aroma d'avet, per aconseguir que l'arbre artificial tingui l'olor al més semblant possible al d'un arbre de veritat.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

TAXA AMAZON

Les reaccions a l'anunci que Barcelona imposarà una taxa a les grans empreses de comerç electrònic que reparteixen a la ciutat no han deixat cap marge a la sorpresa. Els al·lèrgics habituals als impostos han tret l'arsenal de tòpics sobre les bondats de la desregulació i la llibertat de mercat, guarnits amb desqualificacions més o menys grolleres, i els apòstols de la clatellada a tot el que faci olor de globalització aplaudeixen a cor-què-vols. La polarització social, el blanc o el negre sense grisos, i les interpretacions a partir de simples titulars dona lloc a lectures esbiaixades i estreny el marge dels matisos.

El fet és que, si les tramitacions a l'Ajuntament de Barcelona avancen –i tot apunta que hi ha majoria perquè així sigui– a partir de març de l'any vinent les empreses que obtinguin a la ciutat ingressos superiors al milió d'euros per portar paquets a domicili hauran de pagar una taxa equivalent a l'1,25% de la facturació. El fonament de la decisió és que l'activitat d'aquestes empreses té un impacte a la ciutat (en forma de trànsit addicional i de contaminació afegida, per exemple) sense que facin una contribució que estigui a una alçada comparable a l'esforç que suposen els tributs per a altres formes de comerç.

Per afegir més elements informatius, els càlculs de l'Ajuntament de Barcelona sobre la coneguda com a taxa Amazon (l'empresa més coneguda d'entre les que fan lliuraments a domicili) impliquen uns ingressos de 2,6 milions d'euros. Aquests ingressos provindrien de la taxa que s'imposaria als 26 operadors de comerç electrònic amb facturacions superiors al milió d'euros a la ciutat. Uns ingressos, per cert, que estan distribuïts de manera poc proporcional, perquè el 62% dels 200 milions d'euros que es calcula que mou anualment aquesta activitat a la ciutat, es concentra en cinc operadors.

Feta la presentació, algunes interpretacions sobre el que suposa aquesta taxa. Barcelona és una ciutat que presenta alguns problemes de mobilitat que s'agreugen si un nombre important de furgonetes n'utilitza els carrers per fer repartiment de paquets que no sempre són

precisament pesats. Més congestió de trànsit en l'espai públic i més contaminació per una activitat de venda de productes que no paga impostos, com sí que fan els propietaris de locals comercials amb l'impost de béns immobles i els titulars de l'activitat per la taxa d'escombraries, o l'impost d'activitats econòmiques. En el fons, posar algun límit al comerç electrònic, rere el qual hi ha generalment una gran corporació amb més capacitat per resistir imposicions fiscals, hauria d'incentivar –almenys en teoria– el comerç presencial. Aquest tipus de comerç, sobretot el que està situat als nuclis urbans, és un generador d'activitat econòmica més enllà del mateix establiment. Anar de compres és diferent d'anar a comprar. És també una forma de relació social, de trepitjar carrer i, si convé, una porta per a altres negocis, com la restauració.

Les veus contràries a la iniciativa apunten com a primer argument que la taxa l'acabaran pagant els usuaris perquè les empreses ho carregaran a la factura del comprador. Un argument rebutjable. En primer lloc perquè la incidència de l'1,25% en impostos és relativament irrellevant (12,5 cèntims en una comanda de 10 euros, 1,25 euros en una de 100), en segon lloc perquè la comoditat de rebre la

comanda a casa en comptes d'acostar-se a la botiga també té un cost, i finalment perquè cobrar de més als clients suposa per a les empreses incrementar la facturació i, per tant, acabar pagant una factura fiscal més alta, perquè el que es grava és la facturació.

Convé remarcar que la taxa s'aplica a uns operadors que estan fent facturacions quantioses, i no pas a tots els repartidors. I que hi ha excepcions si, per exemple, la comanda no s'envia de domicili a domicili, sinó a un punt de recollida. Doncs també aquesta excepció irrita els al·lèrgics habituals. Argumenten que en comptes d'una furgoneta repartint 200 paquets, hi haurà 200 cotxes desplaçant-se per recollir un únic paquet. L'argument grinyola per totes bandes. En primer lloc, és conèixer poc els barcelonins pensar que agafen el cotxe per tot. De fet, per desplaçar-se per la ciutat ho eviten tant com poden perquè saben quin pa s'hi dona. I en segon lloc, els punts de repartiment poden estar escampats per tota la ciutat i fer que els desplaçaments siguin curts. I això és factible perquè és el que demanarà el mercat, pedra angular del pensament liberal que arrossega aquests apòstols de la desregulació pública.

Amb la mesura, Barcelona es convertirà en una ciutat pionera amb l'aplicació d'una taxa de la qual queden excloses les empreses que fan repartiments a altres negocis i, sobretot, les petites empreses locals que operen en el que s'anomena última milla. Sobre aquesta modalitat de repartiment, des d'un punt localitzat de trobada fins al domicili, han aparegut moltes iniciatives que permeten deixar la furgoneta lluny del nucli urbà per aprofitar altres mitjans, com la bicicleta, per fer l'últim repartiment. Aquesta és una modalitat, més positiva des del punt de vista ambiental, que genera nous models de negoci i evita els monopolis de grans operadors. No es tracta tant de renunciar als avantatges de la tecnologia com d'aconseguir models menys contaminants i amb més diversitat d'operadors. Vet aquí que, fins i tot amb una taxa es pot afavorir un mercat més divers i més lliure. Una invitació per a altres ciutats a seguir l'exemple de Barcelona.

PIXABAY

INDICADORS

Descens de desnonaments

Les execucions hipotecàries sobre habitatges van baixar el 29,7% a Catalunya entre juliol i setembre amb relació al trimestre anterior, fins als 565 procediments, segons l'INE. Són 239 execucions menys que el segon trimestre de l'any, fet que consolida el canvi de tendència a la baixa iniciat llavors. Si es compara amb el mateix període del 2021, el nombre de procediments va retrocedir el 17,1%.

Creixement de concursos

El nombre d'insolvències empresarials es va incrementar un 46% a l'Estat aquest novembre en comparació amb el mateix mes de l'any passat. La fi de la moratòria concursal es reflecteix en les dades d'insolvència i també contribueix a l'augment en l'acumulat de l'any, que arriba al 22%. Catalunya és la segona àrea que concentra més declaracions de concursos de creditors, amb un 22% del total.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

Wabi-sabi

Cada estació de l'any és particular i podríem dir que té el seu propi encant. Els colors, la temperatura, les hores de llum diürna, els paisatges i fins i tot el nostre estat d'ànim estan lligats a elles. De les quatre, sento que la tardor és molt especial. Passejar per una fageda sobre un matalàs de fulles i sentir com tot el bosc inicia un procés de recolliment em transmet una pau indescriptible.

De totes maneres, per mi és tan bo saber gaudir dels colors i les llums d'una primavera florida quan tot es desperta, com de la boira i la dansa de les fulles quan es desprenen de les seves branques i

cauen al terra en ple mes de novembre. No hi ha estacions bones ni dolentes, tot depèn de quina mirada hi posem i de com ens afecti una al·lèrgia o un fred hivernal.

Tornant a la tardor, si hagués de triar un concepte o paraula que la descrigués segurament triaria *wabi-sabi*. Aquesta paraula, d'origen japonès, pot tenir un significat molt ampli i es pot entendre i aplicar de moltes maneres però el seu fonament principal és posar consciència en la "bellesa de la imperfecció".

Aquest acte de consciència ens empeny a accep-

tar l'envelliment o la transformació que arriba d'una forma natural sense interferir i saber apreciar la verdadera bellesa que s'amaga en tot allò que se'ns presenta. Dit d'una altra manera, deixar de buscar les simetries perfectes i els materials perpetus i deixar més espai a tot allò que segueix un recorregut en sintonia amb l'entorn més natural. D'aquesta manera, una arruga deixa de ser quelcom que s'hagi de dissimular amb una cirurgia i es converteix en un símbol de l'experiència i la saviesa que anem recollint amb el nostre dia a dia.

Aquesta és una estació perfecte per entendre i aplicar-nos la filosofia del *wabi-sabi*. Si volem tenir un jardí impecable i net de fulles segur que perdrem la batalla amb el primer cop de vent i si observem aquell banc de fusta que vam posar uns anys enrere és molt possible que hagi canviat de color i de textura. Ara toca substituir el soroll de la màquina tallagespa i l'ombra del til·ler pel silenci de la tardor i l'escalfor del sol a través de les branques despallades. Ens cal anar acompanyats amb el ritme de la natura, sense deixar d'avançar però a un ritme que ens permeti regenerar-nos i reaprendre per poder reprendre. Acceptar les coses que es presenten tal com es presenten i donar més força al nostre observador intern que no pas a la ment que tot ho jutja ens pot ajudar a mantenir aquesta calma que sentim quan tot al nostre voltant està en harmonia.

No ens cal passejar per un bosc de castanyers centenaris per sentir la tardor, ni tenir un jardí o una casa impecables per sentir que tot està en ordre. Només ens cal recordar que tot és impermanent i que precisament saber apreciar i gaudir aquest estat constant de canvi és, senzillament, un gran regal de vida. *Wabi-sabi*.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 09-12-2022 al 15-12-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Si has de viatjar, vigila les teves pertinences. Possibles tensions a la feina. Si tu tens altres plans, no esperis i comença a estructurar el teu nou projecte professional.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Venus a Capricorn afavoreix els teus interessos materials i inclina a viure un temps de més maduració. Compte amb xerrar malament d'algú perquè pot tornar-se en contra teu.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Practicant una mica de silenci aprens coses, tant de tu com dels altres. Si no tens parella, pots conèixer una persona de més edat amb qui compartiràs filosofia de vida.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Amb la Lluna minvant al teu signe, pots sentir que has de posar punt final a algun assumpte, com ara una feina o una relació. Segueix el teu cor, però no et precipitis.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Si has començat una relació, sorgeixen temes espinosos que caldrà aclarir. A la feina, hauràs de negociar unes millors condicions salarials amb una persona d'idees fixes.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Sents que has de mirar les coses com són, sense fantasies, però no caiguis en una visió massa crítica i pessimista. En l'amor, algú t'il·lusiona, però no t'acabes de fiar.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Amb Mercuri per Casa IV podries estar pensant a fer un trasllat de residència o a tenir un hoste a casa. Una amistat de la infantesa es vol posar en contacte amb tu.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Si estaves més silenciós, decideixes tornar a la normalitat. Pots trobar l'amor molt a prop de casa, com per exemple en una reunió de veïns o fent la compra al supermercat.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Una persona et té enveja i intenta posar-te en evidència. Identifica-la. Estàs una mica insatisfet i vols fer canvis de pes a la teva vida, però no saps per on començar.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

A la feina tornen conflictes que creies superats. No tinguis por, atreueix-te a dir "no". Amb Mercuri i Venus al teu signe, pots rebre notícies d'una persona enamorada de tu.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

T'agrada mirar cap al futur, però les circumstàncies et porten cap al passat, per no repetir experiències. Amb Mercuri per Casa XII, augmenten les confidències i secrets.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Venus entra a la Casa XI i amb relació a un problema, podries veure la llum al final del túnel. Pel que fa a l'amor, cal tocar de peus a terra i evitar idealitzar algú.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

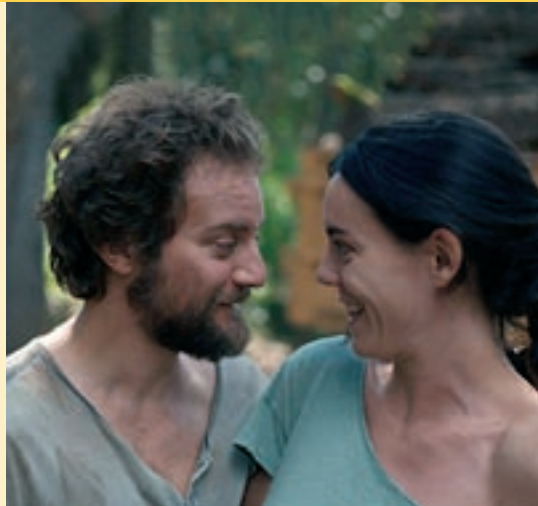
'Suro'

De Mikel Gurrea. El poder del bosc

Després de competir en la Secció Oficial del 70è Festival Internacional de Cinema de Sant Sebastià, on va ser reconegut amb el Premi Fipresci de la crítica internacional, arriba als cinemes un dels títols més notables del cinema català d'enguany, *Suro* del debutant Mikel Gurrea. El curtmetratgista donostiarra –*Los gatos del tejado* (2009), *Foxes* (2015) o *Heltzear* (2021)– ha fet el salt al llargmetratge amb aquesta pel·lícula en català després d'instal·lar-se a Catalunya amb motiu dels seus estudis de cinema a Barcelona. Resident a casa nostra, Mikel Gurrea va treballar una temporada com a traginer pels llevaires de les sureres, feina que el va inspirar, finalment, per rodar uns anys més tard el film que ara tenim en cartellera, *Suro*.

La pel·lícula s'obre amb una parella jove barcelonina, Elena (Vicky Luengo) i Ivà (Pol López), que se'n va a viure a una zona rural envoltada d'alzines sureres en un mas abandonat de la família d'ella. Són arquitectes i amb els diners que treguin de la lleva del suro de la finca que han heretat es proposen reformar i redissenyar la masia. El contacte amb la terra i el bosc condicionarà les seves vides i posarà a prova la parella en la seva adaptació al nou medi. Els treballs d'arrancar l'escorça de l'alzina surera acabaran per fer emergir pulsions i conflictes insospitats en una parella conformada per diferències de caràcter i de criteri.

Les relacions de poder, de lideratge, no només es plantegen en el tracte a la colla de treballadors a càrrec seu, sinó que també els du a redefinir els seus respectius rols dins la parella. També irromp el racisme, com un substrat arrelat en el món del camp, amb una quadrilla de col·lidors formada per gent veterana del país i un grup de marroquins, subcontractats. En aquesta situació cobra protagonisme la figura d'un jove marroquí (Ilyass el Ouahdani), focus de conflictes laborals i,

de retruc, de tensions en la parella urbanita, trastocant la seva vida en comú, posant el dit en la nafra de les seves contradiccions i ambigüitats.

La terra i el bosc sembla que ens connecta amb un costat primitiu, salvatge, uns condicionants que acabaran modelant i transformant aquesta parella de ciutat novinguda en una comarca interior. Construir un anhelat projecte de futur al bosc serà una dura prova de resistència, una àrdua història de supervivència, sobretot per culpa de la duresa de l'entorn i de la feina. A més, tenim una amenaça externa, una força enemiga, el risc del foc devastador, un perill en un país mediterrani i atramuntanat, una força apocalíptica que ho pot destruir tot.

L'esplèndida pel·lícula *Suro* ha aconseguit una nominació als Goya com a millor direcció novell a la feina de realització de Mikel Gurrea. I ens deixa un gran treball actoral dels seus dos protagonistes principals, d'una banda, la mallorquina Vicky Luengo –l'actriu de la sèrie *Antidisturbios* (2020) de Rodrigo Sorogoyen i una de les noies de *Chavalas* (2021, Carol Rodríguez Colás)–, interpretació reconeguda amb una nominació als Goya com a millor actriu. I, de l'altra, el català Pol López –actor precedent sobretot del camp de l'humor televisiu i del teatre i poc produït en cinema– que repeteix amb el cineasta Mikel Gurrea després de protagonitzar el seu escabrós i fosc primer curtmetratge, *Primo* (2008).

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

'El Messies' a L'Atlàntida, amb motiu dels 60 anys de la Canigó

'El Messies' de Händel. Coral Canigó. Sala Ramon Montanyà de L'Atlàntida de Vic. Diumenge, 11 de desembre, 18h.

La Coral Canigó, fundada a Vic l'any 1963, enceta el seixantè aniversari amb un programa ambiciós que inclou la interpretació d'*El Messies* de Händel. Ho farà acompanyada de l'Orquestra de Cambra de Vic i ampliant el cor fins a 50 cantaires, sota la direcció de Xavier Solà. Ulrike Haller, Marta Valero, Matthew Thomson i Ferran Albrich faran de solistes.

Gòspel amb Moisès Sala

'Not Stop Gospel 2.0'. The Gospel Viu Choir. Teatre Auditori de Granollers. Diumenge, 11 de desembre, 19.00.

The Gospel Viu Choir, sota la direcció de Moisès Sala, fa parada a Granollers dins la gira de celebració dels seus 20 anys. La reconeguda formació presentarà *Not Stop Gospel 2.0*, un concert que recull els moments més intensos, emocionants i emblemàtics de les vuit produccions anteriors.

CINECLUB

'El quintet de la mort'

Regne Unit, 1955. Dir.: Alexander Mackendrick. El professor Marcus planeja robar dos furgons blindats amb l'ajuda d'una banda de criminals. Per preparar el pla, es fan passar per un grup de músics i s'allotgen de lloguer a casa de l'entranyable i innocent Mrs. Wilberforce. Quan l'anciana descobreix les intencions dels seus llogaters, aquests decideixen matar-la... Però acabaran topant amb més d'una dificultat.

Epítom de la comèdia negra i de l'absurd, retrata l'estupidesa humana amb una mala bava poques vegades igualada. Tot un clàssic de la comèdia que recuperem, a més, en una projecció en 35mm.

CINECLUB VIC
13 de desembre de 2022
20h - Espai ETC
Sessió Clàssics de la comèdia

CICLE GAUDÍ

'La voluntaria'

Espanya, 2022. Dir.: Nely Reguera. Drama social. Cansada de la seva vida de jubilada, i de comparar-se amb les seves amigues que són àvies, Marisa (Carmen Machi) decideix viatjar a un camp de refugiats grec on, a parer seu, necessiten gent exactament com ella. En arribar-hi, descobreix una realitat que no s'hauria pogut imaginar i que la porta a explorar els límits entre l'amor i la necessitat de sentir-se útil. La pel·lícula ens planteja més preguntes que respostes sobre els dilemes morals amb què conviu la societat actual.

ALTER CINEMA
15 de desembre de 2022
20.30h - Cinema el Casal de Torelló

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Elements presents als fonaments de textos celebradament dements / 2. Podria ser reial, si no fos pel compost. Tribus d'avui dia / 3. Fària mestissa. El més ferm i soferit de la cuina. Mòns sense oxigen / 4. Enemics d'Altres Formats. El veia mar enllà i ara el tinc de veí / 5. Dramàtica, l'actriu de la setmana. L'inepte del tecneci / 6. Marges d'error. Traslladable a una galena desballestada. Quasi un miler vers la impotència / 7. Pentinin els cabells a cargolins. A baixa temperatura, l'aigua entre el Vallès i Osona / 8. Afilo russos. Esclafat fins a deformar el pantalà / 9. Immaculada, car és important no estar bruta. Punt de fusió de fluids / 10. No fa ràbia però se'n deriva. Una que ve de l'est i ve de l'est / 11. En Llull abandonat pels 200. Vint segons de propaganda. No és tard del tot / 12. Envà segons la tècnica berlinesa. Reconeixement guanyat a còpia de fuel / 13. El ramader li dona menjar i el xulo de discoteca beure. Reaviva la flama a base de telepatia.

VERTICALS: 1. Al bar funciona de conya, però a la carretera... Direcció en funció del capità / 2. Au, digues el teu nom. Corrugava les celles com un rufià. Dues dins de dues / 3. Inspiradora del poeta Boscà. Culpables de lumbàlgia i de lumbago / 4. Als grimpadors. Corrirn per l'hipòdrom com en Zipi o en Zape. Ningú la guanya en virtut / 5. Plaç fixat per aerribar a l'estació de Roma. Prengui el lloc, el càrrec o la casa / 6. Sis sense seguretat social. Festa dels sentits pel sistema del reg. Al cor de tots els Conrads / 7. Estranyament reglat, per ser un teixit sintètic. Pagès venent a mercat, que pel veí

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

és tot un plaer / 8. Abans d'arribar s'hi va estar un temps, en Luter. Desprendiments que no causen accidents / 9. On?: a la cua del tren. Gratina de qualsevol manera, la desagraïda. Tapís desnonat / 10. Ni em ve ni em va, a mi, però al Rodríguez Picó sí. Exaltat, però no pas esverat / 11. Assassí de cucs residents. Com altera els gais, aquest greix! / 12. Les patinades de la Basses. L'escriptor la desplega per descriure l'arxiu del fotògraf.

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

				7			6	
3	9						4	8
	6		2	8				3
6	2		3	5	8	7		
5	7	4						
2		5		6				
9	3	6	7		2			
8			5					4

Dificultat: molt fàcil

							8	
		2	3	4	7			9
4			5		8			7
	2		8		4			
	4				6			5
7			9	5		4	2	6
				8	9	3	5	2
		6		3				4
8	3							

QUADRE NUMÈRIC

	-		-		-6
+		-		-	
8	+		+		19
-		+		-	
	+	3	+		10
12		-2		-1	

SOPA DE LLETRES

T	N	A	J	R	E	S	R	E	M
P	U	L	O	G	R	A	C	H	W
C	D	I	E	S	N	O	E	P	E
I	W	C	C	R	F	Z	B	H	L
A	L	A	L	J	I	A	K	L	C
M	I	T	A	H	R	A	F	G	A
I	S	E	R	R	A	T	C	C	R
L	H	S	I	U	R	H	D	S	R
L	I	N	J	A	L	W	R	D	E
X	A	L	M	H	G	Y	K	Q	X

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Alicates
- Barrina
- Cargol
- Escaire
- Martell
- Llima
- Serjant
- Serra
- Xerrac

SOLUCIONS

	-1	-2		12	
10	6	+	3	+	1
		-		-	
19	4	+	7	+	8
		-		-	
-6	9	-	2	-	5

8	1	7	5	3	9	2	4	6
9	3	6	7	4	2	8	5	1
2	4	5	8	6	1	3	7	9
5	7	4	1	2	6	9	3	8
6	2	9	3	5	8	7	1	4
1	8	3	4	9	7	6	2	5
7	6	1	2	8	4	5	9	3
3	9	2	6	1	5	4	8	7
4	5	8	9	7	3	1	6	2

8	5	3	4	7	2	6	9	1
2	9	6	1	3	5	7	4	8
1	7	4	6	8	9	3	5	2
7	1	8	9	5	3	4	2	6
3	4	9	7	2	6	8	1	5
6	2	5	8	1	4	9	3	7
4	6	1	5	9	8	2	7	3
5	8	2	3	4	7	1	6	9
9	3	7	2	6	1	5	8	4

13	B	E	S	T	I	A	R	I	A	R	A	T	I	A
12	M	U	R	P	E	S	T	I	G	I				
11	U	A	N	U	N	C	I	T	A	R				
10	R	A	B	I	C	A	V	A	L	S	E			
9	I	M	P	O	L	L	T	A	N	T	A			
8	A	F	U	O	A	P	L	A	N	A	T			
7	R	U	L	L	I	N	F	R	E	D	A			
6	E	R	A	G	I	C	A	N	A	L	E	G	I	M
5	T	R	A	G	I	C	A	N	E	C	I			
4	A	F	I	L	L	E	N	I	E	S				
3	F	A	R	M	A	R	E	M	N	S				
2	A	R	I	L	L	E	E	T	N	I	E	S		
1	C	O	N	S	T	I	T	U	E	N	T	S		

Dificultat: difícil

Dificultat: molt fàcil